

לקו"ש חלק י"ז פ' צו שיחה א

פיענוח מראי מקומות

פ' צו ו, ב: צו את־אהרן ואת־בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על־ המזבח כלהלילה עד־הבקר ואש המזבח תוקד בו. רש"י ד"ה זאת תורת העלה וגו': הרי הענין הזה בא ללמד על הקטר חלבים ואברים שיהא כשר כל הלילה, וללמד על הפסולין אי זה אם עלה ירד, ואי זה אם עלה לא ירד, שכל תורה לרבות הוא בא, לומר, תורה אחת לכל העולים, ואפלו פסולין, שאם עלו לא ירדו.

פ' צו ו, ז: וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני־אהרן לפני ה' אל־פני המזבח. רש"י ד"ה וזאת תורת המנחה: תורה אחת לכלן, להטעינן שמן ולבונה האמורין בענין, שיכול אין לי טעונות שמן ולבונה אלא מנחת ישראל שהיא נקמצת, מנחת כהנים שהיא כליל מנין? ת"ל תורת.

שם, ז - "וזאת תורת המנחה" [וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני־אהרן לפני ה' אל־פני המזבח];

שם, יח - "וזאת תורת החטאת" [דבר אל־ אהרן ואל־בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני ה' קדש קדשים הוא];

ז, א - "וזאת תורת האשם" [וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא];

שם, יא - "וזאת תורת זבח השלמים" [וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה];

2* ראה רשב"ם ריש פרשתנו "וזאת תורת העולה, כל הקורבנות האמורים בפרשת ויקרא, חוזר וגומר כל דיניהם".

3 עה"פ "ר' יהודה אומר זאת היא העלה, הרי אלו מיעוטים. פרט לנשחטה בלילה,

1 ל' הרמב"ם בספרו (הל' מעה"ק בתלתו "כל הקרבנות של מיני נפש חיה באין מחמשה מינין בלבד. מן הבקר ומן הכבשים ומן העזים ומן התורים ומן בני היונה" ובכ"מ) "מינים", כי לשונו לשון המשנה והתנ"ך וכו', אבל בס' חז"ל שלאחריו מפרטים יותר וקוראים למין הכולל כמה מינים - "סוג" (ראה בס' ביאור מלות ההגיון וכיו"ב [אינו נעתק מפני האריכות]).

וראה הקדמת פיה"מ לס' קדשים (העתקת קאפח) "מין" וגם "סוג" "והדברים הנקטרים מן השלמים לפי המין שהם באים ממנו כמו שבארנו. . ועשינו סוג זה מקרבנות צבור לפי שבו אמר יתעלה והקריבו הקהל" עיי"ש.

2 ו, ב - "וזאת תורת העולה" [צו את־ אהרן ואת־בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על־המזבח כלהלילה עד־ הבקר ואש המזבח תוקד בו];

מוקדה על המזבח כל הלילה ואמר "היא" למיעוט שדרשו בו וכפי המדרש (בת"כ כאן) אין הכתוב מלמד שנעלה האברים מן הארץ למזבח בלילה שכבר למדו זה מפסוק אחר (שמות כג יח) לא ילין חלב חגי עד בקר כי משם ילמדו (מכילתא משפטים כ יח) שיהיו פסולין בלינה על גבי הרצפה ומעלן כל הלילה וכאן ידבר באברים שהן כבר על גבי המזבח ביום שמהפכין בהן כל הלילה עד הבקר ולכך אמר "העולה" שכבר עולה על גבי המזבח ולמד עוד שאפילו פסולין לא ירדו ובלבד שיהיו פסולין בקדש ושהנסכים ירדו וכן הדם כמו שכתבתי

ומפרשי רש"י [וזה"ל ברא"ם: "שכל תורה לרבות הוא בא לומר תורה אחת לכל העולין. הרמב"ן ז"ל טען ואמר ואין התורה הזאת לכל העולין אלא לכל העולות שהנסכים אם עלו ירדו כו' נראה מדבריו ז"ל שהוא סובר שאין הנסכים נכללין במלת עולות אלא במלת עולין ולפיכך אם נאמר תורה אחת לכל העולין שאם עלו לא ירדו יהיו גם הנסכים בכלל וא"א זה מפני שהנסכים בין אם היו הן כשרין והזבח פסול בין אם היו הן פסולין והזבח כשר בין אם היו שניהם פסולים אם עלו ירדו ולפיכך אמר שאין ראוי שיאמר אלא לכל העולות ואני תמה מאד שאם אין הנסכים נכללים במלת עולות איך אמר אחר זה יכול אף הנסכים אם עלו לא ירדו והלא מתורה אחת לכל העולות לא משתמע אלא קרבנות ולא נסכים ואם תאמר ה"פ יכול רבויא דזאת תורת העולה אינו אלא לרבות כל העולים ויהיו גם הנסכים בכלל א"כ הוה ליה למימר בפ"י יכול האי תורת העולה תורה אחת לכל העולים הוא ויהיו גם הנסכים בכלל שכל זמן שלא עקר הפ"י הראשון לעולם במקומו עומד וכל הבאים אחריו עליו הם בנויים ועוד אם אין פ"י עולין כפ"י עולות א"כ כשאמר יכול רבויא דזאת תורת העולה לרבות העולים הוא הוה ליה למימר תלמוד לומר העולה העולות ולא העולים ולמה הוצרך להשיב מה עולה מיוחדת שהיא באה בגלל עצמה יצאו נסכים שאינן באין בגלל עצמן אלא עכ"ל דאין הפרש בין עולות ועולין ושאינן הכונה בהן אלא לשון עלייה שעולין כל ראש המזבח ולפיכך אמר

ושנשפך דמה, ושיצא דמה חוץ לקלעים. ר' שמעון אומר אין לי אלא כשרה; מנין לשנשפך דמה, ושנשחטה בלילה, ושיצא דמה חוץ לקלעים, ולהלן והיוצא והטמא, והנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ושקבלו פסולים וזרקו את דמו, והניתנים למטה שנתנם למעלה, והניתנים למעלה שנתנם למטה, והניתנים בפנים שנתנם בחוץ, והניתנים בחוץ שנתנם בפנים, והפסח והחטאת ששחטם שלא לשמן? תלמוד לומר זאת תורת העולה, תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו".

(4 זבחים פד, סע"א "תניא ר' יהודה אומר זאת היא העולה הרי אלו ג' מיעוטין פרט לשנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים שאם עלתה תרד, ר"ש אומר עולה אין לי אלא עולה כשרה מנין לרבות שנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים והלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו, הניתנין למטה שנתנן למעלה ולמעלה שנתנן למטה והניתנין בחוץ שנתנן בפנים שנתנן בחוץ, ופסח וחטאת ששחטן שלא לשמן מנין ת"ל תורת העולה ריבה תורה אחת לכל העולין שאם עלו לא ירדו". **וש"נ.**

(5 להעיר מרמב"ן "זאת תורת העולה הרי הענין הזה בא ללמד על הקטר חלבים ואברים שהוא כשר כל הלילה וללמד על הפסולים איזה מהם אם עלה ירד ואיזה מהם אם עלה לא ירד שכל "תורת" לרבות הוא תורה אחת לכל העולים ואפילו פסולים שאם עלו לא ירדו לשון רש"י (רש"י על ויקרא ו' ב') ואין התורה הזו לכל העולים אלא לכל העולות שהנסכים אם עלו ירדו ואפילו נסכים כשרים והזבח פסול או הזבח כשר ונסכים פסולים וכל שכן שניהם פסולים בכולן הזבח לא ירד ונסכים ירדו שזהו ריבוי של מקרא תורת העולה תורה אחת לכל העולות ולא לנסכים ולא לדם כדברי ר' יהושע (בת"כ ובזבחים ט א) והנה הכתוב הזה מלמד שלא נקריב העולה בלילה אבל אם נשחטה וזרק דמה ביום נקטיר אבריה כל הלילה וכן חלבי השלמים ופירוש "היא העולה" כמו תהיה העולה על

אי מה תורה אחת לכל העולות יכול אף הנסכים בכלל שאם עלו לא ירדו והשיב ת"ל עולה מה עולה מיוחדת שהיא באה בכלל עצמה כו"ל.

וז"ל בגו"א: "תורה אחת לכל העולין. הרמב"ן הקשה על זה, דאין ה"תורה" הזאת רבוי לכל העולין, רק לכל העולות, דהא הנסכים אם עלו ירדו (זבחים פג.). והרא"ם תירץ דהנסכים הם גם כן בכלל 'עולות', וראיה לזה דקאמר בברייתא אחר כך (תו"כ כאן) 'יכול אף הנסכים אם עלו לא ירדו, תלמוד לומר "העולה", מה עולה מיוחדת וכו', ואם לא היו נסכים בכלל 'עולות', למה הוצרך למילף מן "העולה" 'מה עולה מיוחדת וכו': הביא ראיה של כלום, דאף על גב דבלשון "עולת" לא הוי נסכים, מכל מקום בימה מצינו יש למילף כל הקרבנות. דאם לא כן, כיון דבקרא כתיב "עולה" מהיכן למדנו שאר קרבנות, אלא בימה מצינו, וגם הנסכים יש למילף במה מצינו. ולפירוש רש"י, אם "עולה" לשון עליה הוא, היאך נאמר (תו"כ כאן) 'מה עולה מיוחדת כו', והלא "עולה" פירושו לשון עלייה, ולא הוי [איירי] קרא דוקא בעולה. אלא על כרחך דבקרא כתיב "עולה", וילפינן במה מצינו לכל הקרבנות: ויש לומר, דרש"י סבירא ליה דפירוש הכתוב "זאת תורת העולה" כאילו כתב "זאת תורת העולה" - שנקראת "עולה" על שהיא עולה לגבוה והיא כולה כליל (לעיל א, ט), וכתוב "זאת תורת העולה" לרבות כל העולים אף על גב שאינם כליל. והשתא הוי שפיר דקאמר 'יכול אף נסכים', שהרי הנסכים גם כן עולים, תלמוד לומר "העולה", שהרי "העולה" כתיב בקרא, ודומיא ד"העולה" יש לנו לרבות כל העולין" [ריש פרשתנו].

6 פרשתנו ו, ב "צו את־אהרן ואת־בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה עליהמזבח כלהלילה עדהבקר ואש המזבח תוקד בו".

7 כלשון התו"כ (גבי מנחה חטאת ואשם) "וכי מנין יצאו מכלל" וז"ל שם: "וכי מנין יצאו? מכלל שנאמר (ויקרא ב, א-ג) ויצק

עליה שמן ונתן עליה לבונה . . והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו, יכול אין טעונה שמן ולבונה אלא מנחות ששיריהן נאכלים, מנחות שאין שיריהן נאכלין מנין? תלמוד לומר תורת המנחה, תורה אחת לכל המנחות שיהיו טעונות שמן ולבונה" (וכיו"ב).

8 בכל אחד במקומו [פ"ד, א "זאת תורת החטאת "זאת", אינה נוהגת בבמה. תורת החטאת, תורה אחת לכל חטאות שיהיה דמם טעון כיבוס. וכי מאין יצא? מכלל שנאמר (ויקרא ו, יט-כ) הכהן המחטא אתה יאכלנה . . ואשר יזה מדמה . . תכבס, יכול אין לי אלא חטאת החצונית שיהיה דמם טעון כבוס; חטאת פנימית מנין? ודין הוא ומה אם קדשי קדשים ששוו לחטאת החצונית למריקה ולשטיפה, לא שוו לכיבוס, חטאת הפנימית, שלא שוו למריקה ולשטיפה, אינו דין שלא ישוו להם לכיבוס? תלמוד לומר תורת החטאת, תורה אחת לכל חטאת שיהא דמם טעון כיבוס".

פ"ה, א "זאת תורת האשם, לבית עולמים. 'זאת' אינה נוהגת בבמה. תורת האשם, תורה אחת לכל אשמות שיהיה דמם ניתן למטה".

פ"ו, ב "והלא דין הוא ומה העוף - שאין המום פוסל בו - זמן פוסל בו, קדשי במה - שהמום פוסל בהם - אינו דין שיהא זמן פוסל בהם? לאו, מה לעוף, שאף על פי שאין המום פוסל בו, זמן פוסל בו שכן הזר פוסל בו, תאמר בקדשים שהואיל שהמום פוסל בהם שיהא הזמן פוסל בהם, שכן אין הזר פוסל בהם, הואיל ואין הזר פוסל בהם, לא יהא זמן פוסל בהם. תלמוד לומר תורת זבח השלמים, לעשות זמן בבמה כזמן אהל מועד",

ועד"ז בש"ס גבי חטאת (משנה זבחים רפ"א "דם חטאת שנתז על הבגד, הרי זה טעון כבוס. אף על פי שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות, שנאמר (ויקרא ו), במקום קדש תאכל, אחד הנאכלת ואחד הפנימית טעונות כבוס, שנאמר (שם), תורת החטאת, תורה אחת לכל החטאות")

ושלמים (זבחים בסופה "מה לעופות שכן אין הזר כשר בהן תאמר בבמה קטנה שהזר כשר בה לא יהא זמן פסול בה ת"ל (ויקרא ז, יא) וזאת תורת זבח השלמים לעשות זמן במה קטנה כזמן במה גדולה".

9) ו"נאמר (ויקרא ב, אג "ונפש כיתקריב קרבן מנחה לה' סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן עליה לבנה: והביאה אלבני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קמצו מסלתה ומשמנה על כללבנתה והקטיר הכהן את־אזכרתה המזבחה אשה ריח ניחח לה': והנותרת מן־המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי ה"י) **ויצק עלי' שמן ונתן עלי' לבונה והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו" (תו"כ כאן).**

10) ו"נאמר (פרשתנו ו, יט"כ "הכהן המחטא אתה יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד: כל אשר־יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה עליהבגד אשר יזה עליה תכבס במקום קדש"י) **הכהן המחטא אותה יאכלנה ואשר יזה מדמה תכבס" (תו"כ כאן). אבל ראה לקמן בפנים סעיף ד' והערה 21.**

11) מצורע יד, יג "ושחט את־הכבש במקום אשר ישחט את־החטאת ואת־העלה במקום הקדש כי כחטאת האשם הוא לכהן קדש קדשים הוא".

12) בתו"כ וש"ס לא הועתקו תיבות אלו. אבל זהו טעם הלימוד, כמפורש ברש"י **זבחים שם ד"ה** תורת זבח השלמים: תורה אחת לכל השלמים ואפילו לשלמי במה קטנה למה שאמור בענין ומה אמור באותו ענין זמן לתודה וזמן לשלמים ומחשבת פיגול והא דאיצטריך לרבויהו משום דאתי מבנין אב דהלן ישרף והיוצא ישרף דלא יפסול בה זמן לפיכך הוצרך לרבותו.

קרבן אהרן לתו"כ שם "לזה ת"ל זאת תורת זבח השלמים, דירצה תורה אחת לכל השלמים בכל מקום שהם נוהגים, ואפילו בבמה קטנה למה שאמור בענין, ומה אמור בענין הזה זמן לתודה ולשלמים ומחשבת פגול, והוצרך לרבות אותם משום דמדינא

דבנין אב דהלן ישרף והיוצא ישרף הוינא ילפין דאין הזמן פוסל בבמה כמו שיוצא אינו פוסל בה, לכך הוצרך לרבות דזמן פוסל בבמה קטנה כמו שפוסל בגדולה".

13) ראה תו"כ זבחים שם הטעם שהוצרך לרבותו.

14) באברבנאל ריש פרשתנו מפרש: וכאלו יאמר הכתוב על מה שזכר בסדר ויקרא . . . זאת שכבר זכרנו לעיל בדבור שעבר היא תורה כוללת לכל העולות וז"ל שם: "והנה אמר הכתוב זאת תורת העולה לא ללמדנו משפט כללי בכל העולות שיהיו כן כי הכתוב הזה מדבר בפרט בעולת הערב שהיא מוקטרת על המזבח כל הלילה וכאלו יאמר הכתוב על מה שזכר בסדר ויקרא מהעולות זאת תורת העולה ר"ל זאת שכבר זכרנו לעיל בדבור שעבר היא תורה כוללת לכל העולות" עיי"ש בארוכה.

ומה שפירש"י ש"תורת" הוא ריבוי [היינו שבא לרבות עוד מין כמו "פסולים" וכו' - שלולי הריבוי לא היינו אומרים שהוא בכלל* - כבתורת כהנים] וז"ל שם ד"ה זאת תורת העלה וגו': הרי הענין הזה בא ללמד על הקטר חלבים ואברים שיהא כשר כל הלילה, וללמד על הפסולין אי זה אם עלה ירד, ואי זה אם עלה לא ירד, שכל תורה לרבות הוא בא, לומר, תורה אחת לכל העולים, ואפלו פסולין, שאם עלו לא ירדו

- יש לומר, שמכיון שנאמר "זאת תורת גו", קשה לפרש דקאי "על מה שזכר בסדר ויקרא" (וראה לקמן בפנים סעיף ז).

(* כי זה שדיני הפרשה הם כלליים לכל מיני העולה וכיו"ב (ראה מלבי"ם כאן "זאת תורת העולה היא העלה על מוקדה: פשטות הכתוב שחוזר לדיני העולה שזכר בפר' ויקרא. ששם באר פרטי מעשיה עד ההקטרה (כמו שכתוב "והקטיר המזבח") ופה מלמד הלכותיה מן ההקטרה ואילך . . . זאת תורת העולה היא העולה: (מיעוט אי) מבואר אצלי לקמן (סימן כג באורך) שכינוי הרומז, זה זאת אלה, ירמוז תמיד לפי חוקי

קמצו את־אזכרתה והקטיר המזבחה על אשי ה' חטאת הוא".

וראה רש"י פרשתנו ו, יו"ד "לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים הוא כחטאת וכאשם" ד"ה כחטאת וכאשם: מנחת חוטא הרי היא כחטאת, לפיכך קמצה שלא לשמה פסולה, מנחת נדבה הרי היא כאשם, לפיכך קמצה שלא לשמה כשרה

(מתנו"כ עה"פ "כחטאת, מה חטאת מן החולין וביום ובידו הימנית, אף זו – מן החולין וביום ובידו הימנית. אי מה חטאת אם נשחטה שלא לשמה פסולה, אף זו אם נקמצה שלא לשמה פסולה? תלמוד לומר כאשם, מה אשם נשחט שלא לשמו – כשר, אף זו אם נקמצה שלא לשמה, כשרה. ר' שמעון אומר יש מהם כחטאת ויש מהם כאשם: מנחת חוטא הרי היא כחטאת, לפיכך אם נקמצה שלא לשמה, פסולה. מנחת נדבה הרי היא כאשם, לפיכך אם נקמצה שלא לשמה, כשרה".

זבחים יא, א "דתניא רבי שמעון אומר קדש קדשים היא כחטאת וכאשם מנחת חוטא הרי היא כחטאת לפיכך קמצה שלא לשמה פסולה מנחת נדבה הרי היא כאשם לפיכך קמצה שלא לשמה כשרה" עיי"ש.

מנחות ב, ב "ורמי דר"ש אדר"ש דתניא ר' שמעון אומר קדש קדשים היא כחטאת וכאשם יש מהן כחטאת ויש מהן כאשם, מנחת חוטא הרי היא כחטאת לפיכך קמצה שלא לשמה פסולה מנחת נדבה הרי היא כאשם לפיכך קמצה שלא לשמה כשרה".

(* משא"כ זה שנלמד מ"זאת תורת המנחה גו" דגם מנחות דלא כתיב בהו מצוה "באות מצה" (מנחות נב, סע"ב ואילך "בעא מיניה רבי פרידא מרבי אמי מנין לכל המנחות שהן באות מצה מנלן דכתיב בה כתיב בה דלא כתיב בה כתיב בה זאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל, אמר ליה מצוה לא קא

הלשון על דבר קרוב העומד לפני המדבר. וכל מקום שבא במשפטי התורה יפרשוהו חז"ל כי בא לכוונה רק זאת, לא זולתה. ויש בכלל זה דרכים רבים. ואחד מנתיבותיה שאם בא עם מלת "תורה" או "חוקה", "זאת תורת" "זאת חוקת", בא למעט את הכלל הנרמז במלת "תורה". [כי שם "תורה" מציין שמלמד דבר כללי, (וכמו שיתבאר לקמן (סימן כד)). שהלימוד יהיה כללי. . או מצד הקיפו, שדין זה נוהג בדברים רבים, כמו "זאת תורת העולה", הגם שלא בא בו רק דין אחד של ההקטרה, בכל זה הוא "תורה" וכלל גדול מצד שנוהג בכל העולין כמן שדרשו תורה אחת לכל העולין שאם עלו לא ירדו" עיי"ש בארוכה)

- היינו יודעים גם אם הי' כתוב "אם עולה קרבנו" (סתם) וכיו"ב - ולא הול"ל "זאת תורת" שפירושו הפשוט אינו מתאים כאן (מכיון שרוב דיני הקרבנות נאמרו בפ' ויקרא).

15) כמדובר כמה פעמים, שכשם שאין "חסר" בפרש"י (שמתרץ כל קושיא שישנה בפשוטו של מקרא), כך אין "יתר" בפירושו, ולכן כל ענין שכן חמש למקרא יוכל להבין מעצמו (אם מפשטות הכתובים או מפירוש רש"י שכבר למד), אין רש"י כותבו וסומך על התלמיד.

16) מנחות עב, ב "ושיריהן לכהנים: מנלן דכתיבא כתיבא ודלא כתיבא כתיב בה (ויקרא ו, ז) וזאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן וגו' והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו כד"

וברש"י שם ד"ה דלא כתיב בהו: "כגון מנחת עובדי כוכבים ומנחת חוטא כתיב וזאת תורת דמשמע תורה אחת לכל המנחות שכל מנחה הנקמצת נאכלין השירים לכהנים".

17) והוצרך לריבוי ד"תורת" * - כי לולי הריבוי הו"א שאי"ז בכלל מנחה, שהרי מנחת חוטא חטאת היא (ויקרא ה, יב "והביאה אליהכהן וקמץ הכהן ממנה מלוא

מיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לעכב, אמר ליה לעכב נמי כתיב לא תאפה חמץ אלא מצה" עיי"ש) - **יש לומר שאין צריך ע"ז הריבוי ד"תורת"**.

18) ויקרא שם, יג "וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו והיתה לכהן כמנחה" ד"ה והיתה לכהן כמנחה: ללמד על מנחת חוטא שיהיו שיריה נאכלין, זהו לפי פשוטו; ורבתינו דרשו, והיתה לכהן, ואם חוטא זה כהן הוא, תהא כשאר מנחת נדבת כהן, שהיא בכליל תהיה לא תאכל.

19) ולפי "רבתינו דרשו" קאי הפסוק "והיתה לכהן כמנחה" במנחת חוטא של כהן וללמד שהיא ב"כליל תהי' לא תאכל" (פרשתנו ו, טז) "וכלמנחת כהן כליל תהיה לא תאכל" כמנחת נדבת כהן.

ויש לומר, ש"לפי פשוטו" דין זה אי"צ כלל קרא מיוחד, כי נלמד ממש"נ (פרשתנו שם) "וכל מנחת כהן כליל תהי' גו" [ומה שפירש"י שם (טו) "וכן כל מנחת כהן של נדבה כליל תהי'"] וז"ל שם ד"ה כליל תקטר: אין נקמצת להיות שיריה נאכלין אלא כלה כליל, וכן כל מנחת כהן של נדבה כליל תהיה - היינו שגם "של נדבה כליל תהי'", וכ"ש של חובה

(ראה מפרשי רש"י שם [וז"ל ברא"ם שם: "וכן מנחת כהן של נדבה. תקן בזה שני עניינים הא' שהוסיף מלת וכן כי לולא זה נראה שמנחת כהן מתחלפת ממנחת כהן משיח וזה לא יתכן שהרי גם זו כליל היא כמנחת כהן משיח גם הוסיף של נדבה כי לולא זה משמע אבל כל שאר מנחת כהן היא באופן אחר ואין הדבר כן שהרי שניהם כללי ואין בין זו לזו אלא שהעליונה חובה וזו נדבה"

וז"ל בש"ח שם: "כולה כליל. לאפוקי שלא תפרוש כליל כל המנחות, ופרוש כל המנחות תקטר הקומץ, ופירש כליל כולה נשרפת, וכן כל מנחת כהן של נדבה, כלומר לא שמנחת כהן מתחלפת ממנחת כהן משיח, לכך הוסיף וכן וכו', שגם היא כליל,

והוסיף של נדבה שלולא זה משמע וכן מנחת כהן שהיא חובה דומיא דשל כהן המשיח, אבל נדבה לא, קמ"ל ששתיהן כליל"}.

20) ויקרא שם.

21) כי אף שדין זה נאמר בהמשך ל"הכהן המחטא אותה יאכלנה" (כנ"ל הערה 10) - אין טעם לומר שהדין דדמים טעון כיבוס הוא דוקא גבי חטאות הנאכלות.

22) בזבחים (צב, ב - לדעת רבה "רבה אמר אמר קרא (ויקרא ו, כ) אשר יזה בהזאות הכתוב מדבר, והתניא אע"פ שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות לענין מריקה ושטיפה אבל לענין כיבוס אשר יזה כתיב, אי הכי אחד הנאכלות ואחד הפנימיות אחד הפנימיות ואחד הנאכלות מביעי ליה תני אחד הפנימיות ואחד הנאכלות"), דהכתוב דכיבוס איירי בפנימיות ("אשר יזה בהזאות (בניזאות) הכתוב מדבר"), ו"תורת" מרבה גם הנאכלות (שאין בהן קדושה כ"כ כהפנימיות) - אבל ע"ד הפשט, כל הפרשה קאי בנאכלות.

23) ראה פי' הראב"ד לתו"כ ש"אם נפל מרוטבן על הכלי די להם כדי געלה מפני שהן כחטאת הפסולה שהכתוב ממעטה ממריקה ושטיפה כו" וז"ל שם: "חטאות הפנימיות שלא שוו לחיצונות למריקה ושטיפה פי' לפי שאינן נאכלות ואם נפל מרוטבן על הכלי די להם כדי געלה מפני שהן כחטאת הפסולה שהכתוב ממעטה ממריקה ושטיפה דכתי' ומורק ושוטף במים כל זכר בכהנים יאכל אותה והכי איתא לקמן אינו דין שלא ישוו לכיבוס ת"ל תורת החטאת" (תו"כ לקמן פסוק כא"כ)

- והרי רש"י לא הביא דין זה דחטאת פסולה נתמעטה ממריקה ושטיפה.

בפי' רבינו הלל "למריקה ושטיפה: דלישריפה קיימי ולא לבשול, אינו דין שלא ישוו להם לכבוס, ת"ל תורת החטאת כו"י

בלבד; מנין לרבות כל הקדשים? תלמוד לומר קדש קדשים. יכול אף התרומה? תלמוד לומר אותה, פרט לתרומה, דברי ר' יהודה. ר' שמעון אומר קדש קדשים טעונים מריקה ושטיפה ואין קדשים קלים טעונים מריקה ושטיפה" (

זבחים (צה, ב במשנה "מתני": אחד שבישל בו ואחד שעירה לתוכה רותח אחד קדשי הקדשים ואחד קדשים קלים טעונים מריקה ושטיפה ר"ש אומר קדשים קלים אין טעונים מריקה ושטיפה".

צו, ב "אחד קדשי קדשים וכו': ת"ר חטאת אין לי אלא חטאת כל קדשים מנין ת"ל (ויקרא ו, י) קדש קדשים היא, יכול שאני מרבה את התרומה ת"ל אותה פרט לתרומה דברי ר' יהודה ר"ש אומר קדשי קדשים טעונים מריקה ושטיפה קדשים קלים אינן טעונים מריקה ושטיפה דכתיב קדש קדשים קדשי קדשים אין קדשים קלים לא".

וראה רמב"ם וראב"ד הל' מעשה הקרבנות פ"ח הי"ד וז"ל ברמב"ם שם: "צלה הבשר [באור] תנור של חרס יש בדבר ספק אם ישבר הואיל ונתבשלה בו או לא ישבר הואיל ולא נגעה בו. ולא בחטאת בלבד אלא כל הכלים שמתמשין בהן בקדשים על ידי חמין בין קדשי קדשים בין קדשים קלים טעונים מריקה ושטיפה עקב אכילה. וכן השפוד והאסכלה מגעילן עקב אכילה. ואינו מניחן עד זמן אכילה שניה. אלא כשישלים לאכל יגעיל השפוד והאסכלה וימרק וישטף הכלי בין כלי מתכות בין כלי חרס חוץ מן החטאת ששובר בה כלי חרס. ומבשל ושונה ומשלש מיד בין בכלי מתכות בין בכלי חרס וממרק ושוטף עד סוף אכילה".

וז"ל בראב"ד שם: "טעונים מריקה ושטיפה עקב אכילה. א"א לא ידעתי מהו עקב אכילה אבל כך אמרו חכמים שממתין כל זמן אכילה והדר עביד ליה מריקה ושטיפה. ומה שאמר בכלי חרס טעון מריקה ושטיפה טעות הוא בידו ובהדיא בתוספתא שאין טעון אלא שבירה אבל הכל טעון מריקה

וק"א "חטאות הפנימיות שלא שוו למריקה ושטיפה: דלא שייכא בהו דהא לשריפה קיימי ולא לבישול. אינו דין וכו': ואחר דלא הושוו באחת, לא יושוו באחרת. ת"ל וכו': והנך רואה דק"ו זה אינו ק"ו כלל, אחר דמה שלא הושוו לחטאות החצוניות במריקה ושטיפה, אינו מהעדר השווי, אלא מפני דאי אפשר בהם בישול, ובמקום שאין בישול אין מריקה ושטיפה, ועם זה לא יקשה עלינו דאחר דזאת תורת החטאת השווה לכל החטאות, למה לא הושוו אותם גם כן לענין מריקה ושטיפה, אלא ודאי הושוו אותם לכל, אלא שמה שחסרו ממריקה ושטיפה הוא מפני דלא שייכי בהו "לתו"כ שם, דמה שחטאות הפנימיות אינן במריקה ושטיפה הוא מפני דלשריפה קיימי ולא לבישול (וא"כ אי"צ ע"ז קרא)

- אבל ראה ק"א שם, (דלפי זה) "ק"ו זה אינו ק"ו כלל אחר דמה שלא הושוו לחטאות החיצוניות במריקה ושטיפה אינו מהעדר השווי אלא מפני דא"א בהם בישול כו".

ולהעיר מרש"י זבחים שם (ד"ה ה"ק): **מריקה ושטיפה דההיא דוקא בנאכלות דסמין לי' כל זכר בכהנים יאכל אותה וז"ל ברש"י שם:** "ה"ק אף על פי שיש דברים בענין שאינו מדבר אלא בנאכלות ומאי ניהו מריקה ושטיפה דההיא דוקא בנאכלות דסמין ליה כל זכר בכהנים יאכל אותה מיהו לענין כיבוס אחד הנאכלות ואחד הפנימיות והפנימיות עיקר דאשר יזה כתיב בהו וחיצונות מזאת תורת החטאת".

24) ולהעיר, דמזה שכתב רש"י "והוא הדין לכל קדשים" רק גבי הדין דכלי חרס ישבר (ו, כא "וכליחרש אשר תבשלבו ישבר ואם בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים" ד"ה ישבר: לפי שהבליעה שנבלעת בו נעשה נותר, והוא הדין לכל הקדשים) ולא גבי הדין ד"מורק ושוטף" (שם)

[דלא כבתו"כ (שם, כב [עה"פ "כליזכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא"] "קדש קדשים, מה תלמוד לומר? שיכול אין לי שטעונה מריקה ושטיפה אלא חטאת

ושטיפה פירוש קדשי קדשים וקדשים קלים"]

- משמע, שהדין ד"מורק ושוטף" ע"ד הפשט הוא רק בחטאת ולא בשאר קדשים, כמשנ"ת בלקו"ש חכ"ז ע' 36 "בנוגע דעם דין פון "וכלי חרש גוי ישבר גוי בכלי נחושת גוי ומורק ושוטף גוי" איז פאראן א פלוגתא צווישן דעם רמב"ם און ראב"ד: לויט שיטת הרמב"ם איז דער דין פון "וכלי חרש גוי ישבר" א גזירת הכתוב דוקא ביי חטאת, משא"כ "מריקה ושטיפה" איז א דין ביי אלע קדשים; דער ראב"ד האלט אבער, אז ביידע דינים (כלי חרס ישבר און מריקה ושטיפה בכלי נחושת) זיינען בכל הקדשים. ווי איז שיטת רש"י? ביי "ישבר" זאגט רש"י "והוא הדין לכל הקדשים", משא"כ ביי "ומורק ושוטף במים" זאגט דאס ניט רש"י. בפשטות לערנט מען, אז ביידע דינים קומען בהמשך אחד, ובמילא דארף עס רש"י ניט זאגן נאכאמאל ביי כלי נחושת. ע"פ הנ"ל אבער - איז עס בדוקא (און שיטת רש"י - בלימוד ע"ד הפשט - איז א דיעה שלישית): דער דין פון "ישבר" וואס איז מצד שריפת נותר איז טאקע ביי אלע קדשים; משא"כ דער דין פון "ומורק ושוטף" איז לויט רש"י (בפשוטו של מקרא) בדוגמא צום דין "תכבס" וואס איז א חומר מיוחד ביי חטאת" (און ניט מצד דעם דין נותר) עיי"ש בארוכה.

דנקא, ורבי עקיבא הא סברא מנא ליה נפקא ליה (ויקרא ז, א) מזאת תורת האשם תורה אחת לכל האשמות, תינח מאן דאית ליה תורת מאן דלית ליה תורת מהיכא גמר גמר (ויקרא ה, טו) בערכך בערכך, תינח היכא דכתיב בערכך אשם שפחה חרופה דלא כתיב ביה בערכך מאי איכא למימר, גמר באיל באיל" עיי"ש)

וכריתות (כב, ב "ור"ע אשם בכסף שקלים נפקא ליה (ויקרא ז, א) מזאת תורת האשם תורה אחת לכל האשמות לאשם דבכסף שקלים, ורבנן אע"ג דכתיב זאת תורת האשם איצטריך למכתב ואם נפש וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד תחתון מעליון, אי מזאת תורת האשם הוה אמינא כי אמינא תורה אחת לכל אשמות הני מילי בשאר אשמות ודאין, אבל אשם תלוי כיון דעל ספק חלב קאתי אימא לא יהא ספיקו חמור מודאו מה ודאו חטאת בת דנקא אף ספיקו אשם בר דנקא אהכי כתב רחמנא ואם נפש וי"ו מוסיף על ענין ראשון, הא ניחא למאן דדריש זאת תורת האשם אלא למאן דלא דריש זאת תורת האשם מאי איכא למימר יליף בערכך בערכך מאשם מעילה, אשם שפחה חרופה לא כתב בה בערכך ילפינן באיל איל" עיי"ש) **יליף מ"זאת תורת האשם תורה אחת לכל האשמות" דגם אשם תלוי הוא של ב' סלעים ("כסף שקלים")**

- אבל לרש"י נלמד זה ממש"נ "בערכך" (ויקרא ה, יח "והביא איל תמים מרהצאן בערכך לאשם אלהיכהן וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג והוא לאידע ונסלח לו" וברש"י ד"ה בערכך לאשם: בערך האמור למעלה. **מתו"כ עה"פ. רבנן - זבחים כריתות שם).**

וגם ע"ד ההלכה - זהו רק לדעת רע"ק. וראה שטמ"ק זבחים "מאן דלית ליה כו'. וה"ה לרבנן מצי למבעיא מנא להו כל האשמות בכסף שקלים וא"ת והא לקמן בפרק דם חטאת אמרינן שאם הזה מדם חטאת על הבגד טעון כיבוס ואע"ג דלא כתיב אלא גבי חטאת הנאכלת מ"מ ילפינן שאר חטאת מזאת תורת חטאת ולא קאמר

(25) כי אף שאשם מצורע כבר נזכר בפרש"י (ויקרא ה, יט "אשם הוא אשם אשם לה"י ד"ה אשם הוא אשם אשם: הראשון כלו קמוץ, שהוא שם דבר, והאחרון חציו קמוץ וחציו פתח שהוא לשון פעל; ואם תאמר מקרא שלא לצרך הוא, כבר דרוש הוא בתורת כהנים, אשם אשם — להביא אשם שפחה חרופה שיהא איל בן שתי סלעים, יכול שאני מרבה אשם נזיר ואשם מצרע, תלמוד לומר הוא) - **הרי הצורך בריבוי ד"תורת" היא מצד הקרא דמצורע (יד, יג), כנ"ל בפנים סעיף א'.**

(26) בזבחים (מח, א "לאשם בכסף שקלים שלא תאמר לא יהא ספיקו חמור מודאו מה ודאו חטאת בת דנקא אף ספיקו אשם בר

ונדבות, אבל בבמה אין קרב אלא הנדר והנדב, וזהו איש כל הישר בעיניו, נדרים ונדבות, שאתם מתנדבים ע"י שישר בעיניכם להביאם ולא ע"י חובה, אותם תקריבו בבמה.

א - אף שכבר נזכר ברש"י (ויקרא א, ג "אם" עלה קרבנו מן־הבקר זכר תמים יקריבנו אל־פתח אהל מועד יקריב אתו לרצנו לפני ה' ד"ה לפני ה' וסמך: אין סמיכה בבמה.

יא "ושחט אתו על ירך המזבח צפנה לפני ה' וזרקו בני אהרן הכהנים את־דמו על־המזבח סביב" ד"ה צפנה לפני ה': ואין צפון (בבמה).

29) ראה מלבי"ם כאן [נעתק לעיל בשוה"ג להערה 14].

30) ה, יד ואילך "וידבר ה' אל־משה לאמר: נפש כִּי־תמעל מעל וחטאה בשגגה מקדשי ה' והביא את־אשמו לה' איל תמים מן־הצאן בערך כסף־שקלים בשקל־הקדש לאשם: ואת אשר חטא מן־הקדש ישלם ואת־חמישתו יוסף עליו ונתן אתו לכהן והכהן יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו: ואם־נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל־מצות ה' אשר לא תעשינה ולא־ידע ואשם ונשא עונו: והביא איל תמים מן־הצאן בערך לאשם אלהכהן וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר־שגג והוא לא־ידע ונסלח לו: אשם הוא אשם אשם לה'".

31) ועד"ז בעוד כמה מקומות שנאמר "זאת תורת" (וכיו"ב) - כמו: לקמן ז, לו "זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים".

שמיני יא, מו "זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים ולכל־נפש השרצת על־הארץ".

תזריע יב, ז "והקריבו לפני ה' וכפר עליה וטהרה ממקר דמיה זאת תורת הילדת לזכר או לנקבה".

(סתם) כמו דקאמרינן הכא תינח מאן דאית ליה כו' משמע דליכא מאן דפליג וי"ל דודאי לענעוי דבר שכתוב באותה פרשה בהדיא דכתיב (והגד אשר הזה עליו מדם החטאת וכבס בגדיו) ליכא מאן דפליג דילפינן שאר החטאות מתורת אבל הכא לענין כסף שקלים דלא כתיב בהדיא איכא מאן דלית ליה תורת לסתור הסברא שלא תהא ספיקו כו' כדפי' שהיא סברא עדיפא כל כד"

וכריתות שם "אלא למאן דלא דריש זאת תורת. פלוגתא היא בפ"ק דמנחות ותימא דבפרק דם חטאת ליכא מאן דפליג (אגוז"ש) [אדרשא] דזאת תורת. וי"ל דבדבר הכתוב בהדיא בקרא ליכא מאן דפליג"

וראה גם במקומות שצויינו לקמן הערה 38) - שהדרשה "תורה אחת לכל כו'" בנדו"ז? הוא שונה משאר המקומות (שלכן יש בזה פלוגתא אי אמרינן בזה "תורה אחת לכל כו'").* וראה לקמן בפנים סעיף ז'.

(* ויש לומר, דהא ש"ל לרבנן (כריתות שם) דלא ילפינן דין הנ"ל דאשם מתורה אחת כו' מפני ד"הו"א כי אמינא תורה אחת לכל אשמות הני מילי בשאר אשמות ודאין אבל אשם תלוי כו' - אף שגם בכ"מ, הדרשה ד"תורה אחת כו'" באה לרבות סוג שיש הו"א שאינו בכלל (כנ"ל בפנים ס"א) - כי בנדו"ז יש לדחות הדרשה מכיון שאינה דומה לשאר המקומות, כפנים ההערה.

27) נוסף לזה שההו"א שאין זמן בבמה הוא רק מצד ק"ו כו' (תו"כ וזבחים שצויינו לעיל הערה 8) שאינו פשוט (לבן חמש).

28) יב, ח "לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כלהישר בעיניו" וברש"י שם ד"ה לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים וגו': מוסב למעלה על כי אתם עברים את הירדן וגו', כשתעברו את הירדן מיד אתם מתרים להקריב בבמה כל י"ד שנה של כבוש וחלוק, ובבמה לא תקריבו כל מה שאתם מקריבים פה היום במשכן, שהוא עמכם ונמשח והוא כשר להקריב בו חטאות ואשמות נדרים

יג, נט "זאת תורת נגע-צרעת בגד הצמר או הפשתים או השתי או הערב או כלכלי-עור לטהרו או לטמאו".

ועוד - ולא פרש"י כלום, כי במקומות אלו פירושו כפשוטו.

וצע"ק לשון רש"י "שכל תורה לרבות הוא בא".

(32) ראה גם לקו"ש חי"ב ע' 21 ואילך "הביאור בכהנ"ל: בפי' צו המדובר בקרבנות כאלו, שבעיקרם כבר נתפרשו בפי' ויקרא, אלא שבפרשתנו נתוספו בכל קרבן וקרבן עוד פרטים שלא נתבארו קודם: ומה שכתוב בכאו"א "וזאת תורת וגו'" המכוון הוא רק לפרטים נוספים אלו. . . וכן הוא בשאר הקרבנות, שכוונת הפרשה היא להוסיף בהם פרטים בלתי ידועים עדיין, כמפורש בפירוש"י בכמה מהם.

אמנם בנוגע לקרבן שלמים איננו מוצאים לכאורה שום פרט נוסף בפי' זו, שהרי לאחר הכתוב "וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה" נאמר מיד: "אם על תודה יקריבנו וגו'" - וא"כ הרי מ"ש "וזאת תורת זבח השלמים וגו'" מיותר הוא לכאורה, והו"ל להתחיל "אם על תודה יקריב וגו'", או כיו"ב.

ושולל רש"י תמי' זו ומפרש "אם על דבר הודאה. . . נדר שלמים הללו שלמי תודה הן וטעונות וכ"י - כוונתו לומר ש"אם על תודה" בא בהמשך למ"ש "וזאת תורת זבח השלמים", היינו שבפרשה זו בא הכתוב להוסיף עוד סוג ופרט ב"זבח השלמים" עליו דובר בפי' ויקרא - קרבן תודה, שישנם בו כמה פרטי דינים שאינם בשאר שלמים: "טעונות לחם האמור בענין ואינן נאכלין אלא ליום ולילה כמו שמפורש כאן".

ופירוש זה מוכח ממ"ש "אם על תודה יקריבנו וגו'" (ולא "יקריב" סתם), שפירושו יקריב אותו - "זבח השלמים" האמור בכתוב לפני זה, וכאלו כתוב "אם על תודה יקריב את זבח השלמים", דינו כך וכך עיי"ש בארוכה.

(33) ז, יב "אם על-תודה יקריבנו והקריב על-זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן וסלת מרבכת חלת בלולת בשמן".

וראה רש"י שם: נדר שלמים הללו וז"ל שם ד"ה אם על תודה יקריבנו: אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו, כגון יורדי הים והולכי מדברות וחבושי בית האסורים וחולה שנתרפא, שהן צריכין להודות, שכתוב בהן יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויזבחו זבחי תודה (תהילים ק"ז), אם על אחת מאלה נדר שלמים הללו, שלמי תודה הן, וטעונות לחם האמור בענין, ואין נאכלין אלא ליום ולילה, כמו שמפרש כאן.

(34) ו, יח "דבר אלאהרן ואלבניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני ה' קדש קדשים הוא".

(35) ראה גם תו"כ עה"פ: לרבות כל חטאות כו'. וראה תו"כ ויקרא ד, כד "וְשַׁחַט אֹתוֹ בְּמִקְוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה (ויקרא ד, כד), היכן עולה נשחטת, בצפון. אף זה בצפון. וכי מכאן אני למד? והלא כבר נאמר (ויקרא ו, יח) בְּמִקְוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁחַט הָעֹלָה תִּשְׁחַט הַחֲטָאת לִפְנֵי הַשֵּׁם, ולמה יצא מעתה? לקובעו; שאם לא נשחט בצפון, פסול. אתה אומר לכך יצא או לא יצא אלא ללמד שאין אחר טעון צפון, תלמוד לומר במקום אשר ישחט (ויקרא ד, כט) (שם ד, לג) (שם יד, יג). אין לי אלא זו בלבד; מנין לרבות כל חטאת? תלמוד לומר (שם ד, כט) ושחט את החטאת במקום העולה, לרבות כל חטאת שלא תהיו שחיטתן אלא בצפון".

זבחים מח, ריש ע"ב "ותניא היכן עולה נשחטה בצפון אף זה בצפון, וכי מכאן אתה למד והלא כבר נאמר (ויקרא ו, יח) במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת הא למה יצא לקבוע לו מקום שאם לא שחטה בצפון פסול, אתה אומר לכך יצא או אינו אלא שזה טעון צפון ואין אחר טעון צפון תלמוד לומר ושחט את החטאת במקום העולה זה בנה אב לכל חטאות שיהו טעונות צפון".

מנחות נה, ב "והתניא (ויקרא ד, כד) ושחט אותו במקום אשר ישחט העולה לפני ה' חטאת הוא היכן עולה נשחטת בצפון אף זה בצפון, וכי אנו מכאן למידן והלא כבר נאמר (ויקרא ו, יח) במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת הא למה זה יצא לקובעו שאם לא שחט אותו בצפון פסלו, אתה אומר לכך יצאת או אינו אלא שזה טעון צפון ואין אחר טעון צפון ת"ל (ויקרא ד, כט) ושחט את החטאת במקום (אשר ישחט את) העולה זה בנה אב לכל חטאות שטעונות צפון".

(36 ויקרא ה, ריא) "והביא את־אשמו לה' על חטאתו אשר חטא נקבה מן־הצאן כשבה או־שעירת עזים לחטאת וכפר עליו הכהן מחטאתו: ואס־לא תגיע ידו די שה והביא את־אשמו אשר חטא שתי תרים או־שני בני יונה לה' אחד לחטאת ואחד לעלה: והביא אתם אל־הכהן והקריב את־אשר לחטאת ראשונה ומלק את־ראשו ממול ערפו ולא יבדיל: והזה מדם החטאת על־קיר המזבח והנשאר בדם ימצה אל־יסוד המזבח חטאת הוא: ואת־השני יעשה עלה כמשפט וכפר עליו הכהן מחטאתו אשר־חטא ונסלח לו: ואס־לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני יונה והביא את־קרבתו אשר חטא עשירת האפה סלת לחטאת לא־ישים עליה שמן ולא־יתן עליה לבנה כי חטאת היא".

(37 ויקרא א, יד ואילך) "ואם מן־העוף עלה קרבנו לה' והקריב מן־התרים או מן־בני היונה את־קרבנו: והקריבו הכהן אל־המזבח ומלק את־ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח: והסיר את־מראתו בנצתה והשליך אתה אצל המזבח קדמה אל־מקום הדשן: ושסע אתו בכנפיו לא יבדיל והקטיר אתו הכהן המזבחה על־העצים אשר על־האש עלה הוא אשה ריח ניחח לה".

(38 ראה עד"ז תוד"ה הילכך (זבחים ח, א' ב "אלא אמר קרא (ויקרא ז, לו) זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' הקישו הכתוב לשלמים מה שלמים בין שנוי קדש בין שנוי בעלים בעינן לשמן למצוה אף חטאת בין שנוי קדש בין שנוי בעלים בעינן לשמן

למצוה, הילכך מצוה משלמים והנך קרא לעכב, ואשכחן חטאת חלב דכתיב בה לחטאת חטאת דעבודת כוכבים דשמיעת הקול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשו דלא כתיב בהו מנלן, חטאת דעבודת כוכבים אתיא מחטאת חלב שכן כרת כמותה והנך כולהי אתיין במה הצד"י)

וז"ל בתוסי' שם: "וא"ת למה לי למכתב בכולהו לכתוב בהך ואינך כולהו אתו מדכתיב זאת תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות כדלקמן בשמעתא דמבוג ויש לומר דבמסקנא לא קאי ואע"ג דבפרק דם חטאת (לקמן זבחים דף צב.) תנן תורה אחת לכל החטאות היינו במילתא דכתיבא התם אשר יזה מדמה על הבגד ומיהו איכא דאית ליה הך סברא לר' שמעון בריש מסכת מנחות (דף ג:) וא"ת למה לי למכתב בחטאת חלב עכובא בכל עבודות לכתוב בחדא ונימא מה שלמים לא חלקת למצוה אף חטאת לא תחלוק כדקאמר לעיל וי"ל דכי האי גוונא זמנין דטרח ליה קרא וכתב א"י אתי לדרשא אחרינא וא"ת מנא לן בחטאת נזיר עכובא בשנוי בעלים ויש לומר מחטאת חטאתו אע"ג דלעיל לא קאי עיקר פירכא סמיך אותו מי גמירי מהדדי".

לר"ש (מנחות ג, ב "אלא מעתה חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם לשום חטאת עבודת כוכבים לשום חטאת נזיר לשום חטאת מצורע תהא כשירה ותרצה דאמר רחמנא (ויקרא ו, יח) וזאת תורת החטאת תורה אחת לכל חטאות, לר"ש הי"נ לרבנן הא אמר רבא חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם לשום חטאת עבודת כוכבים כשירה לשם חטאת נזיר לשם חטאת מצורע פסולה דהני עולות בהדייהו נינהו" - "ועוד כו"

וז"ל שם: "משמע דרבנן לא דרשי זאת תורת החטאת אע"ג דבפ' דם חטאת (זבחים ד' צב.) גבי דם חטאת שניתז על הבגד טעון כיבוס דרשינן תורה אחת לכל החטאות וליכא מאן דפליג במידי דכתיבא בחטאת גופיה דרשי ליה כ"ע כגון הני דפרק דם חטאת אבל שינוי קודש לא כתיב בחטאת ועוד דכיבוס בגדים כתיב בההיא

למיפרך מברייתא דאפי' לר"ש דמכשיר לא מזאת תורת מכשיר וכן משמע מפי' הקונטרס ואע"ג דבפי' דם חטאת (לקמן זבחים דף צב.) דרשינן תורה אחת לכל החטאות וליכא מאן דפליג היינו במידי דכתיבא בהדיא בחטאת גופה דרשינן ליה לכ"ע כגון הני דפרק דם חטאת אבל שינוי קודש לא כתב בחטאת ובריש איזהו מקומן (לקמן זבחים דף מו.) דדריש תורה אחת לכל האשמות וקאמר הניחא למאן דאית ליה תורת אלא למאן דלית ליה תורת היינו לר"ש ולרבנן בריש מנחות (דף ג:) לרבא".

שטמ"ק כריתות כב, ב [נעתק לעיל הערה 26]. ואכ"מ].

39 ו, ח "והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כלהלבנה אשר על-המנחה והקטיר המזבח ריח ניחח אזכרתה לה".

40 ב, א "ונפש כיתקריב קרבן מנחה לה' סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן עליה לבנה".

41 ע"פ המבואר בפנים יומתק לשון רש"י "להטעין שמן ולבונה) האמורין בענין" - שבזה מבאר, שמכיון שסו"ס הם "אמורין בענין", אפ"ל שהריבוי ד"תורת" הוא בנוגע לדין זה.

42 ו, יב ואילך "וידבר ה' אל-משה לאמר: זה קרבן אהרן ובניו אשר-יקריבו לה' ביום המשח אתו עשירת האפה סלת מנחה תמיד מחציתה בבקר ומחציתה בערב: על-מחבת בשמן תעשה מרבכת תביאנה תפיני מנחת פתים תקריב ריח-ניחח לה': והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה חקעולם לה' כליל תקטר: וכל-מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל".

43 רש"י ר"פ ויקרא "ויקרא אל-משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר" ד"ה ויקרא אל משה: הקול הולך ומגיע לאזניו וכל ישראל לא שומעים; יכול אף להפסקות היתה קריאה, ת"ל וידבר, לדבור היתה קריאה ולא להפסקות, ומה היו הפסקות

פרשתא דזאת התורה וא"ת דבפ"ק דזבחים (ד' ט:) אמר רב משמיה דמבוג חטאת ששחטה לשם חטאת נחשון כשירה דתורה אחת לכל החטאות ופריך רב משרשיא לרבא מברייתא דר"ש טעמא דמעשיה מוכיחין עליה הא אין מעשיה מוכיחין עליה לא לימא זאת תורת המנחה ומאי קושיא הא רבא הוא דמפרש הכא טעמא דר"ש מזאת תורת ואומר ר"ת דהתם גריס רבה ורבה לטעמיה דמשני לעיל כאן בשינוי קודש כאן בשינוי בעלים ועוד י"ל דאפילו גריס התם רבא רוצה ליישב דברי רב ככולהו אמוראי דהכא ולפר"ת קשיא דנראה דרב משרשיא תלמידו של רבא היה ולא של רבה ועוד יש לומר שרוצה רבא ליישב שם דברי רב משמיה דמבוג אפילו כרבנן דפליגי עליה דר"ש דלית להו זאת תורת ורב משרשיא כשהקשה לו מר"ש היה יכול להקשותו ממתני' אלא ניחא ליה לאקשווי מברייתא דאפילו ר' שמעון דמכשר לאו מזאת תורת מכשר וכן משמע שם פירוש הקונטרס".

שטמ"ק זבחים מח, א [נעתק לעיל הערה 26]

[ועייג"כ תוד"ה איתיבי' זבחים ט, ב "אמר רב משמיה דמבוג חטאת ששחטה לשום חטאת נחשון כשירה דאמר קרא (ויקרא ו, יח) זאת תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות, יתיב רבא וקאמר לה להא שמעתא איתיביה רב משרשיא לרבא רבי שמעון אומר כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות ועלו לבעלים לשום חובה" וז"ל בתוס' שם: "תימה מאי קושיא הא רבא הוא דמפרש טעמא דר"ש בריש מנחות (דף ג:) מזאת תורת ואומר ר"ת דהכא גרסי' רבה ורבה לטעמיה דמשני התם כאן בשינוי קודש כאן בשינוי בעלים ועוד י"ל דאפי' גרסינן רבא רוצה ליישב דברי רב לכולהו אמוראי דהתם ולפי' ר"ת קשה דנראה דרב משרשיא תלמידו של רבא היה ולא של רבה ועוד י"ל שרוצה רבא ליישב דברי רב משמיה דמבוג אפי' כרבנן דפליגי עליה דר"ש דלית להו זאת תורת ורב משרשיא כשהקשה לו מר"ש היה יכול להקשות ממתני' דמנחות אלא ניחא ליה

משמשות? לתן רוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין; ק"ו להדיוט הלומד מן ההדיוט.

44) וי"ל דמה שבחטאת יש דיבור חדש הוא רק מפני שהפסיק בדיני מנחת כהנים.

45) ראה קונטרס תורת החסידות פי"א"ב "והנה עבודה זו עם היותה עבודת מלאכה ועבודת עבודה. והוא להגביר הצורה על החומר, היינו להתרחק מן הגשם ולהתקרב אל הרוחני. בכל זה צריכים לעבודה זו חכמה מרובה בשלשה ענינים: א. בההרחקה מן הגשם. ב. בהקירוב אל הרוחני. ג. בהגברת הצורה על החומר. חכמת הגברת הצורה על החומר, הנחלקת לשתיים: א. במעלת החומר כשהוא מזדכך להתאים אל הצורה, ב. במעלת הצורה כשנקבעה בהחומר. חכמה שלישית מלמטה למעלה היא חכמת הגברת הצורה על החומר, והוראה במעלת חומר מזוכך, ובמעלת הצורה כשנקבעה בהחומר והתכללותם יחד מבלי אשר ימצא ראש וסוף, להיות כי נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן, א"ל אחד בראם, ולכוונה אחת לגלות אור קדושת חביון עוזו ית' נבראו, ושניהם כאחד דוקא משלימים אותה השלימות אשר עלה ברצונו ית', הנה חכמה זו חכמת תורת החסידות".

46) דוגמא להפיכת "כמות" ל"איכות" בהלכה - עשרה מישראל לגבי פחות מעשרה. ועוד רבים. - גם י"ל: המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפילה לו (משנה שבת צג, סע"ב "מתני": המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי, פטור אף על הכלי, שהכלי טפלה לו, את החי במטה, פטור אף על המטה, שהמטה טפלה לו. את המת במטה, חייב, וכן כזית מן המת וכזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ, חייב, ורבי שמעון פוטר".

רמב"ם הל' שבת ספ"ח "המוציא פחות מכשיעור אף על פי שהוציאו בכלי פטור. שהכלי טפלה לו ואין כונתו להוצאת הכלי אלא להוצאת מה שבתוכו והרי אין בו

כשעור. לפיכך אם הוציא אדם חי שאינו כפות במטה פטור אף על המטה שהמטה טפלה לו. וכן כל כיוצא בזה. המוציא קפת הרוכלים אף על פי שיש בה מינין הרבה ואפלו הוציאן בתוך כפו אינו חייב אלא אחת. שם הוצאה אחת היא" - היינו, שאף שגשם הכלי יש לו שיעור וכמות להתחייב עלי', הנה כאשר מוציא הכלי בשביל האוכלין, "כוונת" הכלי - זה שהיא בשביל האוכלין - נעשית כל מציאותה; ומכיון שהאוכלין הן פחות מכשיעור, גם הכלי הוא - פחות מכשיעור.

47) משלי כט, יג "רש ואיש תככים נפגשו מאירעני שניהם ה'".

תמורה טז, א "כיוצא בדבר אתה אומר (משלי כט, יג) רש ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם ה' בשעה שהתלמיד הולך אצל רבו ואומר לו למדני תורה אם מלמדו מאיר עיני שניהם ה' ואם לאו (משלי כב, ב) עשיר ורש נפגשו עושה כולם ה' מי שעשאו חכם לזה עושה אותו טיפש לזה עושה אותו חכם זו משנת ר' נתן".

תניא בהקדמה "ומי שדעתו קצרה להבין דבר עצה מתוך קונטריסים אלו, יפרש שיחתו לפני הגדולים שבעירו, והם יבוננוהו. ואליהם בקשתי שלא לשום יד לפה להתנהג בענוה ושפלות של שקר חס ושלום, וכנודע עונש המר על מונע בר, וגודל השכר ממאמר רז"ל על פסוק "מאיר עיני שניהם ה'", כי יאיר ה' פניו אליהם אור פני מלך חיים. ומחיה חיים יזכנו ויחיינו לימים אשר לא ילמדו עוד איש את רעהו וגוי כי כלם ידעו אותי וגוי כי מלאה הארץ דעה את ה' וגוי אמן כן יהי רצון".

48) כפי' האוה"ח הק' עה"פ "וביאר עד מתי יהיו ישראל בגדר ב' דברים אלו, כל הלילה שהוא זמן הגלות הנמשל ללילה שומר מה מלילה (ישעיי כא) וכן בפסוק ליני הלילה דרשו ז"ל על הגלות עד הבוקר שהוא זמן שיריק עלינו כבודו ואתא בוקר, והזמן הוא אחר עבור ת"ק לאלף הששי, לפי מה שקדם לנו מדבריהם ז"ל (בי"ר יט) כי יומו של הקב"ה אלף שנה, ומהשכל יהיו ת"ק

ולזה אמר עד הבוקר הידוע שהוא ב' ולא בוקר הבא ראשון בגלות. ואולי כי לזה רמז הנביא באומרו (ישעי' כא) אמר שומר אתא בוקר וגם לילה פי' הגם שאתא בוקר ראשון לא הועיל ובא גם כן הלילה אחריו כי לא נושענו בו. ואולי כי אלו ישראל היו שלמים היו נגאלים בבוקר ראשון".

ראשונה מדת לילה ות"ק שניה מדת יום, והודיע ה' כי עד הבוקר שכשיגמר ת"ק שנה בגלות עד הבוקר שיהיה העליה, ובוקר זה אין אני יודע אם בוקר של אלף הה' או בוקרו של אלף הו' כי באלף הד' גלה כבוד ישראל בעקב"ו, לזה גילה ה' סודו ביד עבדיו הנביאים כי הוא לבוקר ב', והוא אומרו (ישעיהו ל"ג:ב') ה"י זרועם לבקרים לב' בקרים לבוקר ב' אם לא לבוקר א'.

נא לשלוח הערות או תיקונים ל: rabbimbrowd@gmail.com